

Ensor

2024

ENSOR 2024
STADSFESTIVAL
IN OOSTENDE

ENSOR2024.BE

Oostende
DE STAD
AAN ZEE

Flanders
State of the Art

ZES TENTOONSTELLINGEN VORMEN DE RUGGENGRAAT

Rose, Rose, Rose à mes yeux!

James Ensor en het stilleven in België 1830 - 1930

Mu.ZEE - 16.12.2023 - 14.04.2024

Rose, Rose, Rose, à mes yeux! James Ensor en het stilleven in België 1830-1930 is de eerste tentoonstelling ooit volledig gewijd aan de stilleven van Ensor. De tentoonstelling volgt de evolutie binnen het oeuvre van Ensor en binnen de geschiedenis van het stilleven in België.

Binnen het oeuvre van Ensor speelt het stilleven een belangrijke rol. De kwaliteit en de betekenis van zijn intrigerende, complexe stilleven worden duidelijk wanneer deze gesitueerd worden binnen de ontwikkeling van dit genre in België van 1830 tot 1930. Het stilleven, dat begin 19e eeuw afgedegen was tot een decoratief genre van bloemstukken en pronk, zonder inhoudelijke inzet en artistiek belang, wordt in de 19e eeuw op verschillende manieren opgewaardeerd: door te 'monumentaliseren', door het beeld te animeren met exotische voorwerpen, poppen, maskers e.d., of door het als onderdeel van een interieur te behandelen. Ensors werk vormt het kantelpunt waarin de burgerlijke pronk zijn geloofwaardigheid verliest, de schilder zich losmaakt uit de conventies van het genre, en het beeld oplost in licht en kleur. De tentoonstelling biedt met ca. 150 werken, een overzicht van de 19e-eeuwse, academische, decoratieve traditie vanaf Antoine Wiertz tot Frans Mortelmans, met vele vergeten maar zeer vakkundige en in hun tijd zeer succesvolle schilders zoals Jean Robie, Hubert Bellis.

Een 30-tal werken van Ensor uit publieke en private verzamelingen uit binnen- en buitenland, worden geplaatst naast een 120 veelal onbekende, zelden of nooit publieke getoonde stilleven die de ontwikkeling van het beeldgenre in België illustreren (Antoine Wiertz, Jean Robie, Hubert Bellis, Frans Mortelmans, Marie de Bièvre, Louis Thévenet, Marthe Donas, Walter Vaes, Rik Wouters, Jean Brusselmans...). Bijzondere aandacht gaat hierbij ook naar geheel vergeten vrouwelijke schilders zoals Alice Ronner en Georgette Meunier, en naar de geïsoleerde figuur van Henri De Braekeleer. Een unieke reis doorheen het stilleven van de 19e en 20e eeuw. **Curatoren:** Bart Verschaffel en Sabine Taevernier

Grote Kunst voor Kleine Kenners

Fort Napoleon - 16.12.2023 - 14.04.2024

Fort Napoleon brengt in het Ensorjaar een unieke familietentoonstelling over James Ensor, gebaseerd op het kinderboek 'Grote Kunst voor Kleine Kenners' rond Ensor. Het wordt een hernieuwde samenwerking met **Thais Vanderheyden** (*Spiekpietjes*). Grote kunst voor kleine kenners laat kinderen op een verrassend originele wijze kennismaken met de grootmeester James Ensor. Jong en oud kunnen zich uitleven in een interactieve zoektocht die hen op een creatieve manier helpt om de wereld van James Ensor beter te begrijpen.

HET JAMES ENSORHUIS

Wie even in de geest van James Ensor wil ronddolen, moet naar Oostende. Het James Ensorhuis draagt niet louter de naam van de kunstenaar, het is waar Ensor tot aan zijn dood in 1949 leefde en werkte. Veel inmiddels onbetaalbare kunstwerken kwamen er tot stand. Vrijwel meteen na zijn dood werd de woning ingericht als museum, maar het werd pas recent in haar oorspronkelijke staat en volle glorie gerestaureerd. Meer nog: door ook het aanpalende pand te integreren, is Het James Ensorhuis hét mekka voor fans van de kunstenaar.

Zelfportretten

Ensorhuis - 21.03.24 - 16.06.2024

Het zelfportret is bij Ensor van essentieel belang en neemt een bijzondere plaats in binnen zijn oeuvre. De eerste drie gekende geschilderde zelfportretten van James Ensor dateren uit 1879. Zijn meest bekende zelfportret is ongetwijfeld Zelfportret met bloemenhoed (Mu.ZEE, Oostende) geschilderd in 1883 en bijgewerkt rond 1888. **Curator:** Xavier Tricot

De Intrede van Christus in Brussel 1889

Ensorhuis - 27.06.24 - 01.09.24

De Intrede is hét internationale meesterwerk van Ensor. Helaas behoort het sinds 1987 tot de collectie van het Getty-museum in L.A. en zal het nooit meer terugkomen, zelfs niet tijdelijk. Maar in het Ensorhuis bevindt zich een kopie op ware grootte, exact op de plaats waar het origineel hing (Blauwe salon). Xavier Tricot publiceerde over dit werk een belangrijk boek en zal nu als curator hieruit putten om duiding te geven. Het grote wandtapijt dat van De Intrede gemaakt is, wordt eveneens geëxposeerd. **Curator:** Xavier Tricot

Satire, parodie, pastiche

Ensorhuis - 19.09.24 - 12.01.2025

Het oeuvre van James Ensor wordt gekenmerkt door humor en satire. Verschillende werken getuigen van zijn talent om thema's of specifieke werken van andere kunstenaars te parafaseren. Sommige werken resulteren in parodieën of pastiches, en onderscheiden zich door humor, kritiek en/of karikatuur. Hij laat niet na de talrijke mistoestanden in België aan de kaak te stellen.

Curator: Xavier Tricot

Oostende, Ensors denkbeeldige paradijs

Venetiaanse Gaanderijen
29.06.2024 - 27.10.2024

Ontdek de unieke band tussen James Ensor en zijn geboorteplaats Oostende in de verrassende tentoonstelling 'Oostende, Ensors denkbeeldig paradijs' in de Venetiaanse Gaanderijen. Terwijl Oostende zich als toeristische en culturele bestemming ontwikkelde tot de Koningin der Badsteden, ontwikkelde Ensor er zijn artistieke vaardigheden en visie. Zijn werk is doordrenkt met mysterieuze en idyllische afbeeldingen van de zee, duinen en polders die hem omringen. Ensor verkiest hierbij sfeer en creatieve vrijheid boven feitelijke nauwkeurigheid: opvallend genoeg schildert hij veel van de zichten in en rond Oostende in spiegelbeeld.

Niet alleen zijn kunst, maar ook zijn leven is verweven met de stad Oostende. Hij neemt er een actieve rol op zich in de lokale artistieke kringen, waaronder de Cercle Artistique en de Compagnie du Rat Mort. Wanneer zijn 'denkbeeldige paradijs' bedreigd wordt, ontwaakt de activist in Ensor. Hij komt op voor de schoonheid van zijn stad en probeert de afbraak van iconische landmarks te voorkomen. **Curator:** Herwig Todts

ZES TENTOONSTELLINGEN VORMEN DE RUGGENGRAAT

In de schaduw van de meester, tijdgenoten van Ensor

Stadsmuseum - 16.06.2024 - 14.10.2024

De expo 'In de schaduw van de meester, tijdgenoten van Ensor', neemt je in het kader van de viering van het Ensorjaar mee in het werk van een aantal tijdgenoten van Ensor die minder gekend zijn bij het grote publiek. Naast de grootmeester James Ensor waren er tijdens het leven van Ensor nog andere lokale kunstenaars die in Oostende werkten en er hun werk tentoonstelden. Oostende is tenslotte altijd een trekpleister geweest voor talloze kunstenaars die hetzij occasioneel, hetzij voor langere periode in Oostende verbleven om er te werken of om er zich definitief te vestigen. Sommigen onder hen kwamen in contact met Ensor of waren zelfs bevriend met Ensor. Aan de hand van schilderijen, grafiek, foto's, documenten worden een aantal van deze kunstenaars in het daglicht gesteld.

De Vlaanderenstraat ten tijde van Ensor

Theobalds boothuisje - 30.03.2024 - 22.12.2024

In Theobalds Boothuisje, het smalste Art-nouveau pand van Oostende op amper enkele passen van het Ensorhuis, vinden tijdens het Ensorjaar twee tentoonstellingen plaats.

De Vlaanderenstraat ten tijde van James Ensor is een tentoonstelling met foto's, documenten en oude postkaarten over 'zijn straat' tussen 1860 en 1949. Hoe zag het architectonisch patrimonium van deze straat eruit tijdens Ensors leven? En wat is de geschiedenis van deze bekende straat?

Patchwork of Ensors street by Irène Philips toont een hedendaagse visie van de Vlaanderenstraat, uitgebeeld in schilderijen en tekeningen. Irène Philips, beeldend kunstenaar, vestigde zich in 2013 in Theobalds Boothuisje en heeft er haar atelier. Het pand fungeert hier als een stille getuige van een groot verleden en een steeds veranderend heden.

Tegenpolen Ensor & De Gerlache

Locatie en tijdstip wordt later aangekondigd

Een artistieke ontdekkingsreis van Oostende tot Antarctica. Wat heeft een huismus als Ensor met de eerste wetenschappelijke expeditie naar het zuidpoolgebied te maken? Het werk 'Les Patineurs', dat de kunstenaar in 1899 opdroeg aan poolreiziger Adrien de Gerlache, vormt het vertrekpunt van een verrassende, artistieke ontdekkingsreis. In deze expo ontrafel je het verweven leven van de twee Belgische pioniers, die een aantal jaren gelijktijdig in Oostende woonden. Maritiem fotograaf en Oostendenaar Mike Louagie en zeevrouw Lien De Ruyck doken in archieven, interviewden nakomelingen en experts ter zake. Hun zoektocht bracht hen tot op Antarctica. De foto's en objecten in de expo zoeken het spanningsveld op tussen de geschiedenis en toekomst van Oostende en het ijzige continent. Een spannende verkenning!

Influensored

AHWNN, CAS, Noir de Noir, Oever, Galerie P. - 02.03.2024 - 25.08.2024

Was Ensor een visionaire klimaatactivist en erfgoedbeschermer? Was hij als onbegrepen artistiek genie en maatschappijkritisch denker ver vooruit op zijn tijd? Vijf opkomende Oostendse galerijen zetten de schijnwerpers op hedendaagse kunstenaars die onder de noemer 'Influensored' reflecteren over de geestelijke nalatenschap van Ensor. Voor de stillevens, maskers, skeletten en zelfportretten moet je naar Mu.ZEE en het Ensorhuis, terwijl je voor de hedendaagse tegenhangers van deze iconische figuur terecht kan bij de leden van Oostende.art: Oever Gallery, CAS, AHWNN gallery, Noir de Noir en Galerie P.

Vive La Sociale

Villa Volta - 21.03.2024 - september 2024

De kust is een inspirerende plek voor Kamagurka en Herr Seele. Luc Zeebroek (Kama) is er geboren, in Nieuwpoort en Peter van Heirseele (Herr Seele) spoelde aan in Oostende ... vanuit de zee? De enigmatische slogan 'Vive La Social' op het imponerende spandoek in de 'Intrede van Christus in Brussel 1889' van James Ensor is aanzet voor een hommage aan de meester van Oostende. Dat doek verbeeldt de optocht van een fanfare, een carnaval, maar het is ook een conversatiestuk, zoals Ensor ze zijn leven lang zou schilderen. Vreemde figuren in gesprek, Sacrae Converzazione, Kama en Seele willen zich mengen onder dat volk, de maskers, de muzikanten, de clowns en de freaks, de gewone man, de aangespoelde. Opnieuw die mensen gaan afbeelden, portretten maken, gemengd met het maken van fictieve helden, fantastische personages, de wondere wereld van het surrealisme, van de grap, het absurde. Het eindresultaat wordt een installatie, een waanzinnig eerbetoon aan Ensor, in een 25-tal grote schilderijen, objecten en video, tentoongesteld in een typische Belle Epoque woning, Villa Volta.

Ensor 2.0

Pannehuisje - 30.03.2024 - 13.04.2024

Lions Oostende bundelt vijf kunstwerken van regionale kunstenaars en het op Ensor en de vijf kunstwerken geïnspireerd visueel gedicht in één portfolio. De werken vormen een hedendaagse artistieke link met Ensor qua thema, sfeer, techniek of gevoel. Ze bieden dit unieke portfolio te koop aan in 75 exemplaren. De kunstwerken worden ondersteund met het visueel gedicht van Peter Verhelst, bekend van o.a. de poëzie langs het Groen Lint rond Oostende en winnaar van de Gouden Uil. De werken en het gedicht worden visueel geëxposeerd tijdens de paasvakantie van 2024 in het Vissershuisje, aan het Duinenkerkje, tegenover het graf van James Ensor.

Ensor en sortie

CAPS Oostende - 13.01.2024 - 25.02.2024

CAPS brengt ihkv Ensor 2024 de galerietentoonstelling "ENSOR En Sortie" met werk van Belgische en internationale kunstenaars die zich inspireren op de figuur van James Ensor. Samen met curator Eric Rinckhout focussen we niet op zijn typische iconografie (maskers-chinoiserieën-geraamtes) maar verdiepen we ons in de kunstenaar-anarchist en luis in de pels van de bourgeoisie. Centraal in de tentoonstelling staat het videowerk "James Ensor in Oostende ca. 1920" van Guillaume Bijl, een "mockumentary" uit 2000 waarbij Bijl met z.g.z. "found footage" de toeschouwer op het verkeerde been zet en er in slaagt deze te doen geloven dat het hier om authentieke archiefbeelden uit 1920 gaat. Met werk van oa Guillaume Bijl, Jan Van Imschoot, Kati Heck, Fred Bervoets, Luc Tuymans, Yves Beaumont, James Ensor e.v.a.

Drijfgoed 'De Ensor in jou'

Bibliotheek Oostende - inzendingen 01.02.24 - 15.03.2024, expo april 2024

De bibliotheek van Oostende organiseert in het voorjaar van 2024 een nieuwe editie van het participatieproject 'Drijfgoed'. Drijfgoed wil een zo breed mogelijk publiek verenigen rond een bepaald beeld of thema met een duidelijke Oostendse link. De bib nodigt iedereen uit om een hoogstpersoonlijke invulling te delen in woord, klank of beeld. Foto's, gedichten, tekeningen, kortverhalen, muziek, videobeelden, ... zijn welkom.

Voor het jaar 2024 nemen we de figuur van Ensor als thema. Uiteraard was er Ensor als schilder. Zijn werk kan dienen als inspiratiebron voor een Oostends verhaal of een gedicht. Ook zijn beeldtaal, zijn satirische kijk op het burgerlijke (strand)leven en zijn zinspelen op politieke en sociale kwesties kunnen vertaald worden naar deze tijd. Maar de insteek van Ensor als persoon is nog veel rijker. Drijfgoed 2024 draagt daarom de titel 'De Ensor in jou' en neemt als uitgangspunt de door Ensor ingevulde vragenlijst van de schrijver Marcel Proust. Daarin komt de mens Ensor op verschillende manieren aan bod. Iedereen kan wellicht een overeenkomst vinden om vervolgens geprikkeld te worden en van daaruit creatief aan de slag gaan.

Om de deelnemers van Drijfgoed te inspireren, organiseert de bibliotheek van Oostende een tentoonstelling in de maand januari. Centraal staat de vragenlijst van Proust, beantwoord door Ensor. Maar de bibliotheek stelt ook enkele bibparels uit het rijke Ostendianafonds tentoon, die een eigenzinnige kijk op Ensor bieden. Voor deze expo werkt de bibliotheek samen met de bibliotheek van Mu.Zee, wiens schat aan werken zal bijdragen tot een inspirerende tentoonstelling.

EXPO PUBLIEKE RUIMTE

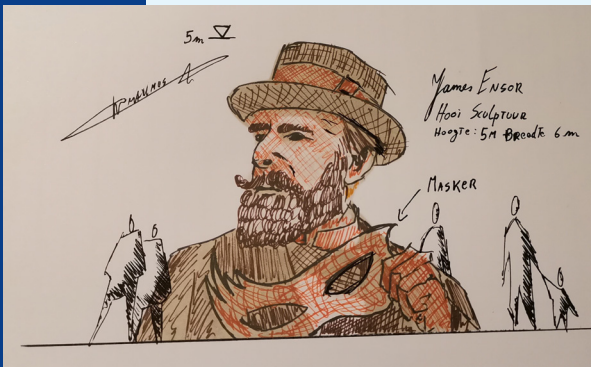
Wandermask

Japanse Tuin 30 maart tot 22 september - open tijdens weekends en op vakantiedagen

De solotentoonstelling 'WanderMask' in de Japanse tuin van Oostende voor het Ensorjaar belichaamt een boeiende en vernieuwende kunstervaring geïnspireerd door James Ensor zijn werk. Deze tentoonstelling omvat onder meer sculpturale maskerportretten. De titel, 'WanderMask', verwijst naar de dwalende portretten die vanuit verschillende perspectieven geïnterpreteerd kunnen worden, en je kunt ze ontdekken terwijl je wandelt in de rustgevende Japanse tuin, Shin Kai Tei.

Elk masker onthult een complexe dualiteit tussen verhulling en onthulling, waarbij de kleurrijke en fragiele maskers momentopnames van vergankelijkheid, fascinatie en schoonheid vastleggen. Verbeelding komt bloot te liggen en de omliggende natuur vormt een verbintenis met de beelden. Typerend voor Joke Raes haar beeldtaal is de organische detaillering. Deze kunstwerken nodigen het publiek uit tot een dialoog tussen kunst en omgeving, waarbij de grenzen tussen de interne en externe wereld vervagen.

De tentoonstelling reflecteert op identiteit, geïnspireerd door Ensor zijn werken en internationale artistieke residenties, en de connectie tussen individu en groep. Met verschillende lagen van betekenis en symboliek vormt 'WanderMask' een intrigerend geheel dat de diversiteit van de samenleving belichaamt en uitnodigt tot introspectie en genot voor de ogen.

Masker van Ensor - Vive PRO LUCE NOBILIS SUM Stationsplein - onthulling op 28.12.2023

Dit is een project van Passion4Wood en kunstenaar Maxime Van Besien. Het betreft een werk in de publieke ruimte met een oppervlakte van ongeveer 6x5 meter en een hoogte van 5 meter. Het stelt de buste van de kunstenaar met in zijn hand een masker voor. Beide zijn gescheiden van elkaar zodat mensen erdoorheen kunnen lopen. Zo kan het werk worden aangeraakt, kunnen er foto's worden gemaakt en ontstaat er een interactie met het publiek. Het wordt volledig opgetrokken uit natuurlijke materialen. Er wordt licht voorzien zodat het kunstwerk ook 's avonds een rol als baken opneemt.

James Baron Ensor

Provinciedomein Atlantikwall Raversyde - 09.03.2024-11.11.2024

In 1929 verleent Koning Albert I op 69-jarige leeftijd aan James Ensor de titel van baron, waarmee hij in de adelstand wordt verheven en maatschappelijke erkenning vindt voor zijn kunnen. Het zelfportret dat Ensor in 1934 schildert, dient als een statussymbool, slechts 16 cm bij 21,5 groot maar doordrenkt met zijn identiteit en serieus. Het concept van een baron wordt tegenwoordig nog steeds gebruikt om maatschappelijke verdiensten te eren. Heden ten dage zijn er zo'n negentig mensen in België die de titel 'baron' in hun naam dragen. Een kunstproject stelt voor om deze baronnen en baronessen te fotograferen met Ensoriaanse maskers, vergelijkbaar met die in Ensors werk en huis. Hiermee ontstaat een unieke kijk op adel die tijdloos blijkt, maar tegelijkertijd de baronnen uitdaagt om hun identiteit buiten hun titel te definiëren. De resulterende foto's worden tentoongesteld in een witte expo-ruimte boven een bunker, samen met een documentaire over het creatieve proces.

1940

Provinciedomein Atlantikwall Raversyde 09.03.2024-11.11.2024

In mei 1940 ondergaat Oostende een bombardement, waarbij 3 schilderijen en diverse etsen van James Ensor verloren gaan. Als reactie worden de 3 verloren schilderijen op ware grootte gereproduceerd met medewerking van de Kunstacademie en worden ze tentoongesteld in een bunker op het Atlantikwall Raversyde provinciedomein. In deze oorlogsachtige omgeving hangen de kunstwerken, onaangeroerd door tijd en geweld, met een opvallend contrast tussen hun schoonheid en de geteisterde betonnen ruimte. Hiermee wordt de blijvende impact van de oorlog onderstreept, terwijl Ensors tijdloze pracht triomfeert. Met het oog op huidige conflicten, zoals in Oekraïne, behoudt de gebeurtenis uit Ensors leven een actuele maatschappelijke betekenis, 84 jaar na het bombardement in 2024.

The Crystal Ship

Vanaf april 2024

In 1890 schilderde Ensor "De Baden van Oostende". Het werk is als het ware een mozaïek van kleurrijke personages. Deze sprinkelende schets voert de badgasten ten tonele van onze Vlaamse kuststad rond het fin de siècle. Smeuïge petites histoires en maatschappijkritiek zitten bovendien verweven in het iconische werk.

De figuren uit de "Baden van Oostende" worden nagebootst in de vorm van miniatuurfiguren op Oostendse gevels. De verschillende muurschilderingen op gevels verspreid in de stad vormen samen een artistiek Ensor-parcours én digitaal belevingsproject. Voor elk kunstwerk implementeren we een QR-code. Bezoekers kunnen deze code scannen via de wandel-app en zo hun persoonlijke virtuele "Baden van Oostende" samenstellen, gepresenteerd als "Catch them all".

Bewonderwijs: De baden van Oostende

Nieuwe Venetiaanse Gaanderijen - 06.03.2024-30.04.2024

Foto-expo i.k.v. van het Ensorproject door scholengroep Bewonderwijs

G. Didelez en Caryl Strzelecki

Nieuwe Venetiaanse Gaanderijen - 30.04.2024 - 26.06.2024

Expo met beelden van G. Didelez en Caryl Strzelecki, geïnspireerd door de dichtbundel 'James Ensor, mijn (on)gerijmd leven'.

Daniël de Kievith

Nieuwe Venetiaanse Gaanderijen - 26.06.2024 - 21.08.2024

Foto-expo van fotograaf Daniël de Kievith, geïnspireerd door de *Baden van Oostende*, door James Ensor.

MUZIEK & PODIUMKUNSTEN

Concerten rond Ensor en de geschiedenis van het Kursaal

Kursaal Oostende - 16.12.2023, 21.01.2024, 31.03.2024

Drie spetterende concerten georganiseerd in het prachtige kader van het Kursaal. We roepen de sfeer op van het Oostende aan het begin van de negentiende eeuw. Casco Phil brengt drie spetterende concerten georganiseerd in het prachtige kader van het Kursaal. De concerten, Ensor & Friends, Caruso & Friends en Elgar & Friends, brengen internationaal geprezen artiesten naar het Oostendse Kursaal waarbij Ensor en zijn passie en liefde voor muziek centraal staan.

Ensoriades: muzikale promenade bij stillezens van Ensor

Mu.ZEE - 13.02.2024, 15.02.2024, 05.03.2024, 13.03.2024 en 14.03.2024

Ensoriades is een samenwerkingsverband van kleinVerhaal, Mu.ZEE en het Hermes Ensemble. Het ensemble zet in op nieuwe muziek en maakt soundscapes bij werken van Ensor in Mu.Zee. De composities worden live gebracht bij verschillende werken tijdens vijf nocturnes. De Ensoriades vormen een extra laag in de centrale tentoonstelling van het Ensorjaar in Oostende.

Cantar

Sint-Jozefskerk - 10.12.2023

Naar tweejaarlijkse gewoonte brengt het Sint Jozefskoor een kerstconcert in de Sint Jozefskerk met het voltallig koor (42 koorleden) op 10 december 2023. Dit concert wordt samen met een volwaardig orkest (cfr Arco baleno) en soliste (Sarah Peire) eenmalig opgevoerd. Als hommage aan James Ensor worden verschillende stukken uit de Ensor cantates van Paul Schollaert (oud-directeur Lemmens instituut) opgevoerd, alsook een creatie over Ensor gecomponeerd door Bald Wyntin.

Ensors kleur in klank

Onze-Lieve-Vrouw-ter-Duinenkerk - 01.07.2024

Een concert waarin het oeuvre van James Ensor vertaald wordt in een kleurrijk koorpalet. Met projectie van schilderijen en sfeerbeelden. De Camerata Ostendia is organisch gegroeid uit de korengroep De Muzeschuit – Ter Duinenkantoorij die in 1970 door André en Mia Schollaert-Cops opgericht werd. De link met Ensor als inspiratiebron loopt als een rode draad doorheen het repertoire van Camerata Ostendia.

Oostendse koren voor Ensor

Mu.ZEE, Ensorhuis en (onder voorbehoud) Anglicaanse Kerk - 27, 28.04.2024

Als eerbetoon aan de 75 jaar geleden overleden Oostendse kunstschilder James Ensor, slaan de Oostendse koren Gaudia Canticorum, Ier & Gunter, en het vocaal ensemble T.O.P.E. de handen in elkaar. Samen met het strijkersensemble Concorda brengen ze zowel bestaand als nieuw werk geïnspireerd op Ensor – de figuur Ensor, zijn leven, zijn werk, zijn thema's, Ze werken hiervoor samen met leerlingen van het Conservatorium aan Zee. Acteur Fré Mylle kruipt in de huid van de meester en Bart Van Kerchove, Michaël Vancraeynest, Thomas Smetryns en Dirk Ooms schrijven nieuwe composities, die ten gehore worden gebracht in Mu.ZEE, Ensorhuis, en op het afsluitend concert in de Anglicaanse kerk.

Het Ensor Concours

Theater aan Zee - 31.07.2024 - 10.08.2024

Een talentenjacht in de sfeer van de 'Masked Singer' en 'Belgium's Got Talent', de jaarlijkse hoogmis voor alle Ensorfans. Verwacht je aan expressieve maskers, majestueuze roggen, misvormde matrozen en venijnige duivels. Allemaal personages, die zo uit de schilderijen van de grote schilder James Ensor lijken gestapt.

Je komt ogen en oren tekort. Wie blaast de jury en de kijkers omver met een spetterende act? En wie gaat daarna naar huis met de felbegeerde Ensor-trofee? Juryleden Michaël Pas, Alice Reijs en Jonas Leemans beoordelen de meest uiteenlopende talenten.

Tjèmenes mensen... ier is Ensor

Theater Kallemoeie - vanaf 29.03.2024

Marionettentheater Een Ensoriaanse voorstelling met de expressieve marionetten van het marionettentheater Kallemoeie uit Oostende. James Ensor was gefascineerd door de wereld van theater en marionetten. In talrijke etsen, tekeningen en schilderijen beeldt Ensor op zijn eigen stijl de groteske wereld van de vermomming en van de transfiguratie. In deze voorstelling probeert Pietje de Dood Ensor te strikken maar vangt steeds bot, en dit tot zijn grote frustratie. Ensor ziet de Dood als het zinnebeeld van het establishment en verzet zich tegen elke vorm van autoriteit. De 4 scènes verwijzen telkens naar een gekend beeld (foto, schilderij) uit het leven van Ensor.

Fotoshoot met authentieke marionetten Marionettentheater Kallemoeie biedt, in samenwerking met Fotoclub de Meeuwen uit Oostende, de mogelijkheid uw eigen Ensor 'tableau' samen te stellen met marionetten in een Ensoriaans decor en deze vast te leggen tijdens een fotoshoot. Het aantal plaatsen is beperkt, vooraf inschrijven is noodzakelijk via het UIT-loket

Waltzing Mathilde bv: Ensor is zot/Ensor est fou

De Grote Post - Première op 23.02.2024

Een totaalkunstenaar. Artiest pur sang. James Ensor heeft geschilderd, getekend en geëitst, maar heeft ook veel geschreven, muziek gecomponeerd, theaterdecors en -kostuums ontworpen. Theatermaker Dries Vanhegen (Oostendenaar) las en zag alles wat over en van Ensor te vinden is. Hij hertaalt zijn tirades, zijn hunker en honger, zijn eenzaamheid ... Een dramatisch verhaal vol dromen en demonen. Vanhegen speelt dat hij Ensor is. Het burleske en carnavaleske in Ensors werk inspireert muzikant Serge Feys tot een nieuwe compositie. Deze zal live gebracht worden door vier muzikanten, waaronder hijzelf. Een ode aan de kunst: theater, muziek, film, beeldende kunst ... Dat is de inspiratie voor een voorstelling die op zich ook een kunstwerk moet zijn.

Theater Malpertuis: The Walk

Parcours wordt later aangekondigd - Open repetities vanaf midden april, opvoeringen vanaf mei

The Walk is een wandeling langs de Oostendse kustlijn met een groep van ongeveer 30 zangers-performers van alle leeftijden en gender. De wandeling wordt geënceneerd door Veli Lehtovaara, Piet Artefeuille, Wim Verdonck en Lieve Pynoo. Aan de basis van 'The Walk' ligt 'Scenes from the life of Christ', 32 Ensor-tekeningen van bijbelse taferelen. The Walk wordt geconstrueerd in een cyclus van 12 openbare repetities, het eindresultaat wordt drie keer herhaald.

PARTICIPATIE

Paroles, paroles, paroles!

Locatie en tijdstippen worden later aangekondigd

Uit de samenwerking tussen CVO Scala en conceptueel kunstenaar Lieven Neirinck ontstond een boeiend project. Uitgangspunt is het bekende 'Zelfportret met bloemenhoed' van Ensor. Mensen met een verschillende etnische achtergrond zien het werk voor het eerst en beschrijven in hun taal wat ze er in zien.

De studenten fotografie van CVO Scala brengen hen close up in beeld; onderaan staat hun land van herkomst. Alle portretten worden in één touchscreen samengebracht. De bezoeker van de expo gaat aan het werk en drukt op een fotoportret. Bovenaan elke foto staat ook een QR-code. Met deze link hoor je op je smartphone elke beschrijving. Het universele van het werk wordt bezongen in een veelvoud van verschillende talen. Ensor is een internationaal beroemde man.

Les masques et les mers polues

Vayamundo - vanaf maart 2024

Dit project van Proper Strand Lopers wil, net als Ensor deed, de maatschappij een spiegel voorhouden. Proper Strand Lopers stelt de problematiek van zwerfvuil aan de kaak, en doet dat geïnspireerd door en met materiaal dat dagelijks aanspoelt of achtergelaten wordt op de stranden. Het project zet vooral in op kinderen en jongeren en biedt hen workshops, opruimacties in een cultuurhistorisch jasje, fotoshoots en een tentoonstelling.

Het Narrenschip

Parcours wordt later aangekondigd - 30.03.2023 - 01.06.2024

In het project Het Narrenschip brengt curator Joannes Késenne outsider art in confrontatie met insider art van hedendaagse kunstenaars. James Ensor is de gedeelde inspiratiebron voor beide kunstenaarstypes. O.a. Koen Van Mechelen, Koenraad Tinel en Fred Bervoets hebben toegezegd. De werken worden getoond op Oosteroever. Het Narrenschip is een artistiek en inclusief project in samenwerking met kleinVerhaal, 0.666, Dr. Guislain en het Leeshuus.

Ensorinstituut Oostende: Ensor Peepshow

Locatie en tijdstip wordt later aangekondigd

Het Ensorinstituut dompelt alle afdelingen in een Ensorbad door het maken van een mobiele tentoonstelling, een 'peepshowstoet' en -happening en een expo waarbij alle afdelingen betrokken zijn. De kunstafdeling neemt de lead voor het concept, ze werkt samen met alle andere afdelingen om het te concretiseren: kappers, schrijnwerkers... Inspiratie vormt het werk *Baden van Oostende*, er wordt gewerkt met strandkar(ren).

Gwendolyn Lootens: You give it a blow and it is gone **Thermae Palace Oostende - tijdstippen worden later aangekondigd**

Beeldend kunstenaar Gwendolyn Lootens onderzoekt met you give it a blow and it's gone de mogelijkheden om haar visuele taal om te zetten naar verschillende situaties aan zee. Doorheen de zomer van 2024 wordt het publiek uitgenodigd om deel te nemen aan spel met lijnen, kleurvlakken, vormen en handelingen in interactie met de zee, het strand, de wind, het licht. Zo ontstaat er een metaforische dialoog tussen mens, zee en de abstracte taal van Lootens' oeuvre, in een zoektocht naar een gemeenschappelijk gebaar van veerkracht. Een tentoonstelling nodigt uit voor het ontdekken van momenten, bewegende momenten en documentatie van de situaties. Het geheel van het proces wordt ook vastgelegd in een film.

Ensor/Drukte **Locatie en tijdstippen worden later aangekondigd**

Van Ensor zijn op grafisch gebied vooral de etsten gekend. De klassieke grafiek is tot op heden wel geëvolueerd maar het principe en een groot deel van de techniek blijft hetzelfde. Grafiek bloeit en ateliers in Academies groeien. Tijdens het Ensorjaar lijkt het dan ook evident dat ook leerlingen van academies en in het bijzonder de grafische technieken een bijdrage kunnen leveren. De keuze voor grafiekers is evident, de keuze voor DKO bewust. Het is een zeer laagdrempelige vorm van kunsteducatie, waar de achtergrond van leerlingen en zelfs de reden om te participeren zeer divers is. De kunstacademie van Oostende heeft een sterke grafiekafdeling en neemt met plezier de rol van trekker op. Ensor passeerde zelf kort aan de Academie maar kon er zich niet in thuis voelen wegens te academisch benieuwd of de huidige kleurrijke samenstelling en inspirerende biotoop hem nu wel zou bekoren.

James Ensor versus Finch **Locatie en tijdstippen worden later aangekondigd**

Tijdens de jaren 80 vertoefde James Ensor (1860-1949) in zijn thuishaven Oostende vaak in het gezelschap van goede vriend Alfred William Finch (1854-1930), die net als Ensor, van Britse afkomst was en in de badstad opgroeide. Finch was niet alleen gekend als schilder maar ook als keramiëkkunstenaar. In 1897 vertrok Finch naar Finland waar hij verantwoordelijk was voor de afdeling keramiek in de firma Iris en leraar keramiek in Helsinki. De samenwerking tussen Chambres d'O en de KAZ leerlingen Keramiek vertrekt van de relatie tussen Ensor en Finch, maar met naast de verhouding tussen de twee ook het element afscheid/verlies/herinnering. Het object als symbool of restant van een verdwenen relatie. In kader van Chambres d'O worden ook particuliere huiskamers betrokken. Ensor is steeds aanwezig, letterlijk en vingerdik of net onderhuids en zeer subtiel.

De blije intrede van James Ensor in de WZC **Locatie en tijdstippen worden later aangekondigd**

2024 wordt in de Stad aan Zee een Ensorjaar. Het is dan 75 jaar dat de meester overleed en men wil daar door middel van tentoonstellingen en allerhande activiteiten één groot feest van maken. Het Willemsfonds Oostende en de Vrienden van MuZee willen dat de senioren uit de WZC en senioren-residenties kunnen meegenieten van dat feest. Zij stellen een project voor waarbij in een beurtrol een WZC of seniorenresidentie aan bod komt waarbij James Ensor op bezoek is. Als kennismaking met de meester en zijn het werk wordt een lezing gehouden en een kleine theatervoorstelling-een monoloog- gebracht. Een aantal reproducties sieren de muren van de gemeenschappelijke ruimtes. Ook een film van zijn leven en werk kan permanent vertoond worden.

KINDEREN EN FAMILIE

Ensor, muzikaal gesproken

De Grote Post - schoolvoorstelling op 27.02.2024

James Ensor groeide op in het winkeltje van zijn mama en tante. Een winkel vol gekke-spullen. Hij speelde met zijn zus tussen souvenirs, schelpen, gekke vazen, maskers en vreemde carnavalskostuums. Dan is het toch normaal dat hij als kind rare dromen had. Dan is het heel normaal dat hij vreemde tekeningen en schilderijen maakte. Na de succesvolle tournees en cd-opnames van Zwanenzang en Rare Snuiters in België en Nederland, gaat Dimlicht aan de slag met een nieuwe muziektheatervoorstelling. 'Ensor, muzikaal gesproken' is gebaseerd op de nieuwe gedichtenbundel van de gelauwerde jeugdschrijver Guy Didelez, met prachtige tekeningen van Caryl Strzelecki, waarin het leven van James Ensor op een creatieve en beeldende manier wordt voorgesteld. Vier muzikanten van het muziekensemble Dimlicht brengen de muziek uit het ballet 'La Gamme d'Amour', gecomponeerd door James Ensor zelf, gearrangeerd voor de kleurrijke bezetting van klarinet, trompet, cello en harp. Dit alles wordt samengebracht in een alomvattend verhaal door verteller Tom Van Outryve, die je door het levensverhaal van de kunstenaar uit Oostende gidst.

Het Reizend Museum

Januari - juni 2024

Het Reizend Museum is een ontdekkingsmeubel met als doel zo veel mogelijk kinderen te bereiken met kunst door naar hen toe te komen op school. De focus ligt op kinderen van het eerste en tweede leerjaar omdat op deze leeftijd de grootste ontwikkelingen plaatsvinden. De kist heeft langs alle kanten deurtjes en laden waarachter de wereld van de kunstenaar schuil gaat. Zo krijgen kinderen de kans om zich te verdiepen in het werk aan de hand van artefacten, prenten, boeken en materialen. Het Reizend Museum daagt kinderen uit om te ontdekken, te experimenteren en te leren over kunst, de kunstenaar en hun eigen creatieve mogelijkheden. Makers Kaat en Jelle zijn de gidsen die de kinderen inwijden in de wereld van een centrale kunstenaar. Ze laten kinderen zelf het mini-museum ontdekken, brengen een visuele performance met de objecten en geven een interactieve workshop.

Jelle en Kaat gaan vanaf januari 2024 tot en met juni 2024 op reis met hun reizend museum naar Oostendse basisscholen en dorpelen kinderen van het eerste en tweede leerjaar onder in de wereld van James Ensor. Families met kinderen kunnen in het voorjaar genieten van enkele familietoonstellingen in Mu.ZEE.

Ensor in Wonder Waai

31.07.2024 - 10.08.2024

Ensor in Wonder Waai is een luik van TAZ dat tijdens de zomer 2024 in handen wordt gegeven van curator Danny Ronaldo. Hij creëert een vrijplaats voor kinderen in de geest van Ensor waar ze creatief en vol verwondering, in de beste circustraditie, op verkenning gaan in de kunsten.

James Ensor, meester in 23 basisscholen

31.07.2024 - 10.08.2024

Alle basisscholen van de scholengemeenschappen Basisonderwijs Bewonderwijs en 9 Beaufort organiseren een 'Ensorbad' met bezoek aan het Ensorhuis, Ensorworkshops, Ensorverhalen... in de overtuiging dat alle kinderen tijdens het Ensorjaar met de meester in contact moeten zijn gekomen.

Voelgewoel

De Grote Post - 09.04.2024 - 19.04.2024

De Grote Post opent opnieuw de deuren voor een tactiel parcours voor de allerkleinsten. Baby's en peuters kunnen komen spelen, rondkruipen, voelen, kijken, ervaren... en vooral veel ontdekken op hun eigen manier.

Workshops grafiek

Locatie en tijdstip wordt later aangekondigd

Naast schilder was Ensor ook een gedreven en bedreven graficus. De populaire droge naald techniek wordt nog steeds enthousiast toegepast door hedendaagse kunstenaars, en is met uitzondering van enkele producten, nog steeds hetzelfde als toen Ensor met inkt, plaat en krasnaald experimenteerde. Leerling-kunstenaars van de Kunstacademie demonstreren aan de hand van eigen ontwerpen en tussen Ensorwerk, het volledige proces en nodigen passanten uit om ook te proeven.

MU-ZEE-UM

De stille reis van James

09.01.2024 - 14.04.2024 op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag

Belevingstocht mu-zee-um in de expo 'Rose, Rose, Rose à mes yeux!' in Mu.ZEE gevolgd door een creatief ENSORatelier.

James d'O voor gezinnen

29.06.2024 - 27.10.2024 op dinsdag en zondag

Interactieve mu-zee-um belevingstocht voor gezinnen in de expo 'Ensors denkbeeldige paradijs' in de Venetiaanse Gaanderijen met doe-boekje.

James d'O voor groepen

29.06.2024 - 27.10.2024 op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag

Belevingstocht met mu-zee-um gids in de expo 'Ensors denkbeeldige paradijs' in de Venetiaanse Gaanderijen met creatieve opdrachten voor groepen.

James d'O voor doven en slechthorenden

29.06.2024 - 27.10.2024 op dinsdag en zondag

Interactieve mu-zee-um belevingstocht voor doven en slechthorenden in de expo 'Ensors denkbeeldige paradijs' in de Venetiaanse Gaanderijen met smartphone.

James d'O voor blinden en slechtzienden

29.06.2024 - 27.10.2024 op dinsdag en zondag

Interactieve mu-zee-um belevingstocht voor blinden en slechtzienden in de expo 'Ensors denkbeeldige paradijs' in de Venetiaanse Gaanderijen met toolbox.

James d'O op afstand

29.06.2024 - 27.10.2024 gedurende de volledige looptijd van de expo

Interactieve mu-zee-um belevingstocht voor mensen die geen bezoek kunnen brengen aan de expo 'Ensors denkbeeldige paradijs' in de Venetiaanse Gaanderijen met interactieve film.

Labo James

Januari - augustus 2024

Labo's met een Ensoriaanse insteek.

Kunstbar Ensor

Juli - augustus 2024

Kom binnen, ga zitten, proef en geniet van de kunsten! Welkom in dé museale brasserie van het moment! Mu-zee-um pakt uit met een exclusief aanbod voor individuen, groepen en gezinnen. Verwacht u aan een degustatie van wat de Oostendse kunstenaars te bieden hebben in denken en doen. De ideale manier om aan tafel te zitten met de naasten rondom u in het decor van ontzettend veel fraais.

PUBLICATIES EN LITERATUUR

Onze James, de vrouwen van Ensor, een graphic novel door Jan Bultheel

Corman Oostende - 17.12.2023

'ONZE JAMES' is de evocatie van één dag in 1904 en speelt zich af in de souvenirwinkel in de Vlaanderenstraat. James Ensor geeft die dag niet thuis maar de belangrijkste vrouwen in zijn leven vinden elkaar per toeval rond de grote afwezige en schetsen een waaier van verschillende interpretaties van Ensors complexe persoonlijkheid.

Superlifico!

Locaties worden later aangekondigd - 06.01.2024, 10.03.2024, 30.06.2024, 15.09.2024

Een heel diverse groep schrijvers neemt met de nodige humor vier keer – elk seizoen – plaats in een strandkabinet op de vloedlijn om de baders en baadsters te observeren. Ervaren en minder ervaren schrijvers gaan met elkaar en met de baders en baadsters in gesprek en schrijven op basis daarvan portretten van vrouwelijkheid, mannelijkheid en alles daartussenin, met een vleugje ondeugendheid en erotiek. Elk kabinet wordt aangevoerd door een bekende auteur.

Oostende in de Belle Epoque, het zwierige tijdperk van James Ensor door Kurt Van Eeghem

Corman Oostende - 16.12.2023

James Ensor heeft Oostende nooit ingeruild voor Brussel of Parijs. Waarom niet? Dat vertelt dit boek, waarin Kurt Van Eeghem de lezer meeneemt naar de Koningin der Badsteden ten tijde van de zwierige belle époque. Elke zomer veranderde de ingeslapen kuststad in een bruisende smeltkroes. De promenade met zijn weelderige hotels en villa's was the place to be voor de elite om te zien en gezien te worden. Luxe treinen en pakketboten brachten toeristen uit alle uithoeken van de wereld naar onze kust. In dit boek wordt eindelijk de meest succesvolle periode van Oostende beschreven. Naast De Kursaal, een wonderlijk eclectisch paleis, beschikte de badstad over een Groot Symfonisch Orkest met aan het begin van de twintigste eeuw 155 topmuzikanten. Wereldsterren zoals Caruso, Saint-Saëns, Strauss en Casals traden op in de immense Rotonde. Voor opera, toneel en ballet kon je terecht in de Koninklijke Schouwburg. Geleerden en schrijvers hielden lezingen, schilders en beeldhouwers toonden de nieuwste evoluties. De revuetheaters draaiden op volle toeren, er waren sportmanifestaties, bloemencorso's, vuurwerken en stoeten. Auguste Escoffier creëerde de 'Sole Ostendaise' in de keuken van het 'Royal Palace', het meest luxe hotel van de Atlantische kust... Oostende in de belle époque is een boek vol verrassingen.

HANDEL EN HORECA

Ensor 2024 winkeltassen

Corman Oostende - 16.12.2023

Tijdens het Ensorjaar kun je bij heel wat Oostendse ondernemers de winkel buitenlopen met een Ensor 2024 winkeltas geïnspireerd op het 'Gezicht op Mariakerke'.

Kunstwandelroute Elle adore le noir

Handelscentrum Oostende - 26.03.2024 - 21.09.2024

Gedurende het Ensorjaar wordt de Oostendse handel ondergedompeld in kunst. Een fiets- en wandelroute leidt je langs 40 etalages met een kunstwerk van een Oostendse kunstenaar, geïnspireerd door James Ensor. Tijdens de route ontdek je verschillende kunstvormen in een atypisch kader. Elle Adore le Noir wordt gecurateerd door em. prof dr. Willem Elias. Vanuit zijn deskundigheid, bekijkt hij de kunst als een sociaal bindmiddel met vormende waarde. Kunst en het economische leven ontmoeten elkaar tijdens Ensor 2024. Kinderen kunnen tijdens de kunstroute opzoek gaan naar de antwoorden van het raadsel, na afloop kunnen ze aan de balie van Toerisme Oostende een cadeautje ophalen.

De Tafel van James

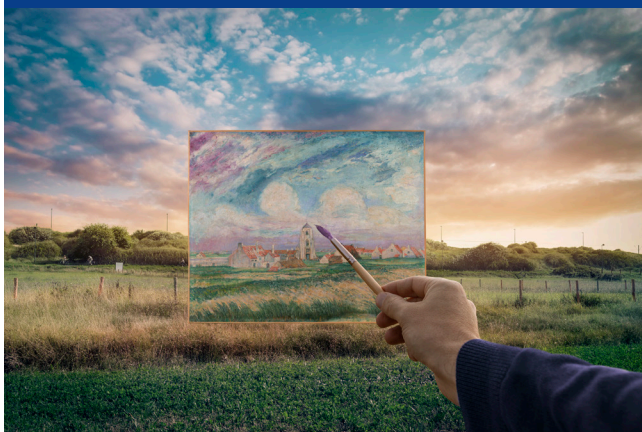
Deelnemende restaurants worden later aangekondigd - vanaf januari 2024

James Ensor is vanzelfsprekend 'De intrede van Christus in Brussel in 1889' en 'De baden in Oostende'. Maar evenzeer 'De oestereetster' en 'De rog'. Zoals elke Oostendenaar had James Ensor een gezonde eetlust en was hij verlekkerd op al wat uit de Noordzee kwam. Ook dát aspect van de meester wordt tijdens het Ensorjaar in de verf gezet door een pak Oostendse restaurants, waarvan de chefs zich laten inspireren door de schilderijen van Ensor.

VARIA

Ensordocumentaire

Samenwerking tussen Les Films du Bord du Mer en VRT. De unieke documentaire gaat in première op de zestiende editie van Filmfestival Oostende van 26 januari tot 3 februari.

Een andere Ensor

De Grote Post - 23,24.03.2024

Op deze studiemiddag gaan we de uitdaging aan om op een ongeziene wijze het werk van James Ensor te benaderen. Jacques Lacan vermeldt Ensor in zijn Séminaire XI: "Het is in het directe beroep dat het doet op de blik dat het expressionisme zich situeert ... ik denk hierbij aan de schilderijen van een Munch, een James Ensor, een Kubin, ..." Vanuit de lacaniaanse psychoanalyse pogen we een nieuwe kijk op het werk van Ensor toe te voegen die de psychobiografische schrijfsels overschrijdt. Sprekers uit binnen- en buitenland zullen het werk van Ensor vanuit die oriëntatie bevragen.